

РЕШЕНИЕ

№ 8258

гр. София, 27.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в
публично заседание на 06.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Десислава Лазарова, като разгледа дело номер **8863** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на Т. Ч., роден в [населено място], Г., чрез адвокат Н. К. срещу отказ за предоставяне на статут на лице без гражданство в Република България с рег. № 5364р-16438 от 18.07.2025 г., постановен от Заместник-директор на дирекция „Миграция“- МВР, оправомощен със Заповед № 5364з-2782/08.07.2025 г. на директора на Дирекция „Миграция” - МВР.

В жалбата се сочи, че процесният отказ е незаконосъобразен, като постановен при съществени нарушения на административно-производствените правила, в противоречие с материално-правните разпоредби и при несъответствие с целта на закона.

Твърди се, че оспорващият е подал искане за предоставяне на статут като лице без гражданство, като към заявлението е приложил всичките необходими документи, доказващи наличието на законовите изисквания, даващи възможност да му бъде предоставен такъв статут. Той твърди, че грузинското му гражданство е отнето и документите му за самоличност са били обявени за невалидни. Посочва, че след отнемането на гражданството му, той не е придобивал друго гражданство и никога не е бил гражданин на Руската Федерация. Инвокирани са доводи, че съгласно чл. 1 от Конвенцията за статута на лицата без гражданство, ратифицирана от България (наричана за краткост по-надолу само „Конвенцията“), „лице без гражданство“ е лице, което не се счита за гражданин от нито една държава според нейното законодателство. Представените от оспорващия документи безспорно доказват, че Г. е прекратила неговото гражданство с официален акт - президентски указ. Той не притежава документи за самоличност, издадени от друга държава, а от представената официална справка на Министерството на вътрешните работи на Русия, се

установява, че той не е придобил гражданство на Федерация Русия.

Т. Ч. счита, че административният орган неправилно е приел, че пребивава незаконно на територията на страната. Този извод е в противоречие, с Решение № 1366/02.03.2022 г. на Административен съд - София-град, с което принудителната административна мярка „връщане“ е отменена поради липса на материалноправни основания. Към датата на подаване на заявлението не е налагана нова принудителна мярка, от която да се установи, че чужденецът пребивава незаконно в България. Липсата на правен статут и документи за самоличност поставя лицето в състояние на несигурност и уязвимост, което е несъвместимо принципите на правовата държава. Отказът води именно до положение, че чужденецът няма документи за самоличност, нито български, нито чужди, което не му позволява да остане на територията на страната, а от друга страна, той не може да я напусне, защото няма държава, която да му издаде такива документи и да го приеме.

По време на проведеното по делото открито заседание, жалбоподателят не се явява лично. Упълномощения от него адвокат К. поддържа жалбата. Не претендира присъждане на разноски. Представя допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът не се явява. Представява се от юрисконсулти П. и Т., които оспорват жалбата. Посочват, че в оспорения отказ са обсъдени всички доводи, касаещи основанията за отказа за издаване на статут на лице без гражданство. Считат, че отказът е постановен от компетентен орган в кръга на неговите правомощия, при спазване стриктно на материално-правните разпоредби, както и не са допуснати процесуални нарушения. Претендира се юрисконсултско възнаграждение. Представени са допълнителни писмени бележки.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

На 20.11.2024 г. Т. Ч., [дата на раждане] в [населено място], Г. е подал в ОД на МВР, [населено място] заявление за предоставяне на статут на лице без гражданство на територията на Република България на основание чл. 21в, във връзка с чл. 21б от ЗЧРБ.

Към заявлението за предоставяне на статут на лице без гражданство са приложени следните документи: копие на национален паспорт № 11BV58620, издаден от грузинските власти на 23.01.2015 г., валиден до 23.05.2025 г., копие на лична карта № 13IC43350, издадена от грузинските власти, валидна до 19.11.2023 г., копие на документ за раждане, преведен и нотариално заверен, препис на указ на Президента на Г. от 20.04.2020 г. за прекъсване на гражданство на Г. на Т. Ч., справка от Министерство на вътрешните работи на Руската Федерация от 29.04.2020 г., видно от която Т. Ч. не е гражданин на Руската Федерация, копие на Решение № 1366/02.03.2024 г. на Административен съд, С.-град, Първо отделение, 14 състав по адм. дело № 11785 по описа за 2021 г., с което е отменена Заповед № 5401ПАМ-109/27.08.2021 г., издадена от заместник-началника на ГПУ, [населено място] с която на Т. Ч. е наложена принудителна административна мярка „Връщане до страната на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“ и декларация за предоставяне на адрес на пребиваване.

На основание чл. 63б от ППЗЧРБ с Т. Ч., на 21.11.2021 г. е проведено интервю, резултатите, от което са отразени в протокол от същата дата. В протокола е посочено, че представените документи за самоличност на чужденеца – паспорт и лична карта, са обявени за невалидни от грузинските власти.

Видно от становище № 7933 от 10.12.2024 г., издадено от Държавна Агенция „Национална сигурност“, ТД на ДА „НС“, [населено място], агенцията не разполага с данни, че 68 чужденци, между които № 4. Т. Ч., [дата на раждане] в Г., без гражданство, представляват заплаха за

националната сигурност, поради което не възразява да получат разрешение за пребиваване в Република България.

Със становище № УРИ 5686р-8259/12.12.2024 г. до дирекция „Миграция” - МВР, Началник на сектор „Миграция”, при ОД на МВР, [населено място] е изразил становище да се предостави статут на лице без гражданство на Т. Ч., [дата на раждане] в Г..

С писмо рег. № 3282р-21000 от 17.09.2021 г., директорът на Главна Дирекция „Гранична полиция”, МВР е изпратил запитване до директора на Дирекция „Миграция” – МВР, да бъде предоставена информация относно руското гражданство на Т. Ч., [дата на раждане] в Г., необходима за отправяне на молба за реадмисия до компетентните руски власти. Запитването е направено след отправена молба за реадмисия на лицето до компетентните грузински власти, на която последните са отговорили, че Т. Ч. не е грузински гражданин, поради отнемането на гражданството му с президентски указ.

Вземайки предвид описаните по-горе обстоятелства и събрани доказателства, директорът на Дирекция „Миграция” – МВР е преценил, че издаденият от Г. паспорт на лицето, е бил обявен в И. като „отменен“ със сигнал от властите на Г. на 01.05.2020 г., а Т. Ч. не е представил друг документ за самоличност. Не би могло да бъде издадено самостоятелно разрешение за пребиваване или друго разрешение, което дава право на престой на гражданин на трета страна, който няма документи за самоличност и не е получил такива от своята страна по произход. Прието е, че в случая Т. Ч. пребивава незаконно в Република България без документ за самоличност, макар и с отменена ПАМ, както и не е доказал, че не притежава гражданство на Руската Федерация, както и че не отговаря на изискванията на този закон и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство.

В връзка с изложеното и на основание чл. 21д, т. 4 от ЗЧРБ е издаден оспорения отказ.

Като доказателство по делото е приета Заповед № 5386з-234 от 10.05.2022 г. на началник на сектор „Миграция”, при ОД на МВР, [населено място], видно от която на Т. Ч. е определена обезпечителна мярка „Ежеседмично явяване на подписка в териториална структура на МВР”. Няма данни, заповедта да е отменена или да е преустановено действието ѝ.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след повторна служебна преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: по преписката няма данни за надлежно връчване на оспорения отказ на Т. Ч. или на негов представител, поради което следва да се приеме, че подадената чрез административния орган на 19.08.2025 г. жалба (вх. № 74536), е в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК. Жалбоподателят е активно легитимиран, за същия е налице правен интерес от оспорване на административен акт, с който се засягат негови законни права и интереси, поради което жалбата е допустима.

Разгледана по същество тя е основателна.

Оспореният отказ е издаден от компетентен орган, съгласно чл. 21д от ЗЧРБ. Н. И., заместник-директор на дирекция „Миграция” - МВР, оправомощен със Заповед № 5364з-2782/08.07.2025 г. на директора на Дирекция „Миграция” – МВР, да го замества по време на отсъствието му.

За да издаде оспорения отказ, директорът на Дирекция „Миграция” – МВР е приел, че по отношение на Т. Ч., [дата на раждане] в Г. са налице предпоставките по чл. 21д, т. 4 от ЗЧРБ. По силата на тази разпоредба, се отказва предоставянето на статут на лице без гражданство, когато кандидатът пребивава незаконно на територията на Република България към датата на подаване на заявлението и не отговаря на изискванията на този закон и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство.

Определение за незаконно пребиваване е дадено в § 1, т. 3б от ДР на ЗЧРБ и съгласно него, "незаконно пребиваващ чужденец" е всеки чужденец - гражданин на трета държава, който се намира на територията на Република България и не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване.

Настоящият съдебен състав не може да се съгласи с направените от административния орган изводи по следните съображения.

По настоящата преписка няма данни Т. Ч. да е влязъл на територията на страната незаконно. В оспорения акт също не се съдържат данни или твърдения в тази връзка.

От мотивите на представеното решение № 1366 от 02.03.2022 г. по административно дело № 11785/2021 г. на АССГ се установява, че на Т. Ч. е наложена ПАМ „връщане до страната на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“. Като основание за мярката са описани следните обстоятелства.

На 25.08.2021 г., около 16,17 часа гражданинът Т. Ч. се явил за гранична проверка, на изход от Румъния, в качеството на пътник в автобус с турска регистрация, по направление Турция – Германия. При граничната проверка е установено, че паспорт номер 11BB58620, издаден на 23.01.2015 г., от властите в Г. фигурира със сигнал в И. с бележка “Revoked” (от английски – отменен, анулиран), сигналът е въведен от властите в Г. на 01.05.2020 г., валиден до 01.05.2025 г., съответно за случая лицето е с бележка „Green notice“ (зелено предупреждение, обявление за внимание). На основание чл. 4 от Споразумението между Румъния и България е „извършено приемане – предаване на лицето на 27.08.2021 г., в 10.00 часа на ГКПП В. - К..

Тези обстоятелства са цитирани от 14 състав на АССГ и очевидно са се съдържали в заповедта за налагане на ПАМ.

От тях може да се направи извод, че Т. Ч. влязъл на територията на страната законно, пребивавал е кратко на нейна територия и на 25.08.2021 г. е решил да напусне България.

Тези факти се потвърждават от представената по преписката справка за пътуване на лице – справка за периода 01.01.2015 г. – 22.03.2025 г. (л. 73), видно от която Т. Ч. е влязъл в България на 24.08.2021 г. през ГКПП Капитан А. (законно, с паспорт) и е напуснал на 25.08.2021 г. през ГКПП В., Д. мост.

При извършената проверка на паспорта му от румънските гранични власти е установено, че същият е анулиран, поради което той не е бил допуснат да влезе на нейна територия, а е върнат на българска територия на 27.08.2021 г. съгласно споразумението между двете страни. От тази дата до днес няма данни Т. Ч. да е напуснал страната.

Изложеното мотивира съда да приеме, че престоят в страната на Т. Ч. след 27.08.2021 г. не може да бъде определен като незаконен, по смисъла на § 1, т. 3б от ДР на ЗЧРБ.

Логическото тълкуване на тази разпоредба предполага, че за да е незаконно пребиваващ на територията на България, чужденецът, следва да влязъл на страната (законно или незаконно), да пребивава там и да не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване, т.е. целенасочено да не предприема действия по напускането ѝ, въпреки че има възможност за това.

В разглеждания казус е безспорно, че Т. Ч. няма валидни документи за пътуване, с които той може да напусне територията на страната. Същият е бил върнат в България, след като е пребивавал на нейна територия, поради това, че паспортът му е бил анулиран от грузинските власти. Т.е. той не се намира в страната по собствена воля и по собствена воля не би могъл да я напусне, поради липса на надлежни документи за пътуване.

От друга страна, за да откаже предоставяне на статут на лице без гражданство, административният орган е приел, че Т. Ч. не доказал, че не е гражданин на Руската Федерация,

т.е. че той безспорно е лице без гражданство, за да може да получи статут на такова.

Анализът на описаните по-горе доказателства сочи, според настоящия съдебен състав, че жалбоподателят не притежава нито грузинско, нито руско гражданство на Русия.

Безспорно е, че грузинското му гражданство е отнето, видно от представения указ на президента на Г. от 20.04.2020 г. за прекъсване на гражданство на Г. на Т. Ч..

От друга страна, съгласно справка от Министерство на вътрешните работи на Руската федерация от 29.04.2020 г. се установява, че Т. Ч. не е гражданин и на Руската Федерация.

Двата документа са официални по смисъла на чл. 179 от ГПК и при липса на оспорването им от която и да е от страните имат обвързваща съда материална доказателствена сила.

След като е бил лишен от гражданството на страната, в която се е родил, независимо от причините, предвидени във вътрешното ѝ законодателство, за Т. Ч. би било абсолютно невъзможно да докаже, че е не гражданин на която и да е държава по света, като предпоставка за предоставянето му на статут на лице без гражданство в Република България.

Фактът, че по преписката е налице официален, неоспорен документ, сочещ, че оспорваният не гражданин на Руската Федерация, поставя съда в невъзможност да разбере, какви доказателства, същият е необходимо да представи допълнително, за да удостовери повторно това обстоятелство. По логиката на административния орган, от чужденецът би могло да бъдат изискани доказателства, че не е гражданин на Б., К., Б., К. и т.н. за да може да му бъде предоставен искания статут на лице без гражданство.

След като събраните доказателства сочат, че Т. Ч. не е гражданин на Г. или на Руската Федерация, както и че не е български гражданин, следва да се приеме, той попада в обхвата на чл. 1, ал. 1 от Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета в Ню Й. на 28.09.1954 г. и е извън този на чл. 1, ал. 2 от Конвенцията и като лице без гражданство, намирайки се на територията на Република България и за него възниква правния интерес от подаване на заявление за предоставяне на такъв статут. Целта на конвенцията е да защити уязвимостта на лицата без гражданство, като им даде възможност да се ползват от всички основни човешки права и свободи в най-пълен обем.

Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета в Ню Й. на 28 септември 1954 г., е ратифицирана със закон, приет от 41-ото НС на Р. България на 25.01.2012 г., с резерви по чл. 7, параграф 2, чл. 21, 23, чл. 24, параграф 1, буква "б", параграф 2 и параграф 3, чл. 27, 28 и 31 - ДВ, бр. 11 от 7.02.2012 г.; издадена от Министерството на правосъдието, обн., ДВ, бр. 60 от 7.08.2012 г., в сила от 20.06.2012 г. На основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, с ратифицирането, конвенцията става част от вътрешното право на страната и има предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат. В чл. 1 е дадено определението за понятието "лице без гражданство": За целите на тази Конвенция понятието "лице без гражданство" означава лице, което не се разглежда като гражданин от нито една държава в съответствие с нейното законодателство. В чл. 2 са изрично посочени изключващите клаузи, за които конвенцията не се прилага за: i) лица, които в момента получават от други органи или организации на ООН, с изключение на Върховния комисар за бежанците, защита или помощ, за времето, през което получават такава помощ; ii) лица, по отношение на които компетентните органи на страната, в която те пребивават, признават правата и задълженията, свързани с гражданството на тази страна; iii) лица, за които има сериозни основания да се предполага, че: а) са извършили престъпление против мира, военно престъпление или престъпление против човечеството така, както са определени в международните документи, съставени с цел да се санкционират тези престъпления; б) са извършили тежко неполитическо престъпление извън страната,

където пребивават, преди да бъдат допуснати в тази страна; в) са виновни за извършването на действия, противоречащи на целите и принципите на ООН.

Съгласно чл. 27 от Конвенцията, договарящите се държави поемат задължението да издават документи за самоличност на лицата без гражданство, намиращи се на тяхна територия и непритежаващи валидни документи за пътуване.

В българското законодателство, в ЗЧРБ, в чл. 21д, кръгът на изключващите клаузи е разширен, като освен тези по чл. 2 от Конвенцията са добавени и други, между които и основаниято, на което е издаден процесният отказ – т. 4.

Предвидените в ЗЧРБ допълнителни изключващи клаузи водят до значително по-тясно тълкуване на това кой е лице без гражданство съгласно българското законодателство. По същество, тези клаузи за изключване де факто противоречат на Конвенцията от 1954 г. и ограничават достъпа на лицата без гражданство до производство за предоставяне на статут на лице без гражданство и въвеждат по-големи ограничения за лицата, които биха искали предоставяне на статут на лица без гражданство, съответно това води до ограничаване на възможно най-широкото ползване на основни човешки права и свободи. Според чл. 21д, т. 4 от ЗЧРБ статут на лице без гражданство ще бъде отказан на лице, пребиваващо незаконно на територията на Република България към датата на подаване на заявлението и не отговаря на изискванията на този закон и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство.

В разглеждания казус както беше вече установено по-горе по отношение на Т. Ч. не може да се приеме, че пребивава незаконно на територията на страната.

Не може и да се приеме, че той не отговаря на изискванията на ЗЧРБ и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство. За пълнота следва да се отбележи абсурдността на изложения аргумент, че незаконното пребиваване се основава на липсата на документ за самоличност. При положение, че Т. Ч. е лице без гражданство, няма как и от къде той да се снабди с документ за самоличност, защото такъв може да му бъде издаден само от държавата, чийто гражданин е той или друга държава, която му е предоставила пребиваване. Към момента на подаването на заявлението за предоставяне на статут не се установява той да притежава, каквото и да е друго чужда гражданство или да има предоставено от друга държава право на пребиваване.

По отношение на него ДА „НС“ е дала положително становище за издаване на разрешение за пребиваване и същият е попълнил декларация, че е лице без гражданство. В оспорения акт не са описани други причини, поради които да се направи извода, че той не отговаря на предпоставките за предоставяне на статут на лице без гражданство.

По изложените съображения съдът намира, че оспореният административен акт следва да бъде отменен, а преписката да се върне на директора на Дирекция „Миграция“ – МВР, за ново разглеждане на подаденото на 20.11.2024 г. от Т. Ч., [дата на раждане] в Г., заявление за предоставяне на статут на лице без гражданство в Република България. При новото разглеждане административният орган следва да съобрази мотивите, изложени в настоящето решение и при липса на други законови пречки да издаде искания административен акт.

По отношение на направените разноски, предвид на факта, че оспорващия, чрез процесуалния си представител не е поискал присъждането на такива, съдът не дължи присъждането им.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 1, пр. 1, във връзка с чл. 173, ал. 2 от АПК,
Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Т. Ч., роден в [населено място], Г., чрез адвокат Н. К. отказ за предоставяне на статут на лице без гражданство в Република България с рег. № 5364р-16438 от 18.07.2025 г., постановен от Заместник-директор на дирекция „Миграция“- МВР, оправомощен със Заповед № 5364з-2782/08.07.2025 г. на директора на Дирекция „Миграция” - МВР.

ВРЪЩА делото като преписка на директора на Дирекция „Миграция” – МВР, за ново разглеждане подаденото на 20.11.2024 г. от Т. Ч., [дата на раждане] в Г., заявление за предоставяне на статут на лице без гражданство в Република България, при съблюдаване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.